

Z A K O N

O DOPUNAMA ZAKONA O VANPARNIČNOM POSTUPKU

Član 1.

U Zakonu o vanparničnom postupku („Službeni glasnik SRS”, br. 25/82 i 48/88 i „Službeni glasnik RS”, br. 46/95 – dr. zakon i 18/05 – dr. zakon), u Glavi dvanaestoj „ISPRAVE”, posle Odeljka 2. „Sastavljanje isprave”, dodaje se Odeljak 2a, koji glasi:

„2a Sastavljanje isprave o činjenici rođenja

Član 174a

Lice koje nije upisano u matičnu knjigu rođenih može se upisati u matičnu knjigu rođenih u skladu sa odredbama ovog zakona.

Postupak za sastavljanje isprave o činjenici rođenja pokreće se u roku od tri meseca od dana podnošenja zahteva za naknadni upis organu uprave nadležnom za vođenje matičnih knjiga.

Član 174b

Postupak iz člana 174a stav 2. ovog zakona pokreće se po službenoj dužnosti, odnosno po predlogu lica iz člana 174a stav 1. ovog zakona, drugog lica koji ima neposredni pravni interes, organa starateljstva, organa koji se bavi zaštitom ljudskih prava i organa uprave nadležnog za vođenje matičnih knjiga.

Po predlogu iz stava 1. ovog člana sud postupa u slučaju da se na drugi način ne može dokazati ime i prezime, dan, mesec, godina i čas rođenja, kao i mesto i opština rođenja lica koje nije upisano u matičnu knjigu rođenih.

Član 174v

Predlog iz člana 174b stav 1. ovog zakona sadrži činjenice o vremenu i mestu rođenja, imenu pod kojim je lice poznato, podatke o svedocima koje treba saslušati, kao i druge činjenice i dokaze koji su predlagaču poznati.

Uz predlog iz stava 1. ovog člana dostavlja se i dokaz o proteku roka iz člana 174a stav 2. ovog zakona.

Član 174g

Isprava o činjenici rođenja sastavlja se na osnovu izjave lica iz člana 174a stav 1. ovog zakona, iskaza dva punoletna svedoka čiji je identitet utvrđen javnim ispravama, kao i na osnovu drugih izvedenih dokaza.

Član 174d

Ako se u postupku sastavljanja isprave o činjenici rođenja ne može utvrditi dan, čas i godina rođenja lica iz člana 174a stav 1. ovog zakona, smatra se da je to lice rođeno 1. januara u 00:01 časova godine za koju je verovatno da je godina njegovog rođenja.

Ako se ne može utvrditi mesto rođenja lica iz člana 174a stav 1. ovog zakona, smatra se da je to lice rođeno u gradu, odnosno opštine za koju je verovatno da je na njenom području došlo do rođenja.

Član 174đ

Isprava o činjenici rođenja donosi se u obliku rešenja u roku od 30 dana od dana podnošenja predloga.

Isprava o činjenici rođenja sadrži ime i prezime, dan, mesec, godinu i čas rođenja, kao i mesto, grad, odnosno opštinu rođenja lica iz člana 174a stav 1. ovog zakona, a ako je to poznato ili ako je utvrđeno na drugi način u skladu sa zakonom, sadrži i podatke o roditeljima.

Upis podataka o roditeljima iz stava 2. ovog člana ne utiče na utvrđivanje njihovog roditeljskog statusa u drugom postupku.

Žalba protiv rešenja iz stava 1. ovog člana može se izjaviti u roku od osam dana od dana dostavljanja rešenja.

Sud odlučuje o žalbi iz stava 4. ovog člana u roku od 90 dana od dana dostavljanja žalbe.

Član 174e

Pravnosnažno rešenje iz člana 174đ ovog zakona prvostepeni sud dostavlja u roku od osam dana od dana pravnosnažnosti rešenja organu uprave nadležnom za vođenje matičnih knjiga.

Organ uprave iz stava 1. ovog člana dužan je da u roku od tri dana od dana dostavljanja rešenja izvrši naknadni upis činjenice rođenja u matičnu knjigu rođenih.

Član 174ž

Podnosilac predloga iz člana 174b ovog zakona oslobođen je plaćanja takse i drugih troškova postupka.

Član 174z

U postupku sastavljanja isprave o činjenici rođenja shodno se primenjuju odredbe ovog zakona koje uređuju sastavljanje i potvrđivanje sadržine isprave.”.

Član 2.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o dopunama Zakona o vanparničnom postupku sadržan je u članu 97. tačka 2. Ustava Republike Srbije, kojim je propisano, između ostalog, da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje ostvarivanje i zaštitu sloboda i prava građana, kao i postupak pred sudovima i drugim državnim organima.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakonom o matičnim knjigama („Službeni glasnik RS”, broj 20/09) nije uređen način upisa u matičnu knjigu rođenih odraslih lica koja ne raspolažu potrebnim dokumentima i čiji su roditelji nepoznati ili nedostupni. Njihovi zahtevi za naknadni upis u matičnu knjigu rođenih često se odbijaju ili se postupak prekida, a podnosioci zahteva upućuju na pokretanje parničnog postupka za utvrđivanje materinstva ili očinstva, a u kojima ova lica nisu u stanju da dostave dokaze na osnovu kojih se može utvrditi njihov identitet. Na taj način u Republici Srbiji postoji oko 6.500 tzv. „pravno nevidljivih lica”, koji nemaju lična dokumenta, niti mogu da ostvaruju svoja osnovna ljudska prava i slobode.

Iz navedenih razloga neophodno je izvršiti dopune Zakona o vanparničnom postupku, kako bi se propisao poseban postupak za donošenje isprave o činjenici rođenja, koja bi bila osnov za upis u matičnu knjigu rođenih.

Vanparnični postupak je po svojoj prirodi najpogodniji, za rešavanje slučajeva lica čiji pravni subjektivitet nije priznat, imajući u vidu materiju koja se uređuje vanparničnim postupkom, kao i pravila i prirodu tog postupka.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Članom 1. Zakona dopunjuje se Zakon o vanparničnom postupku propisivanjem posebnog odeljka, kojim se uređuje postupak za sastavljanje isprave o činjenici rođenja, a koji se sastoji od devet članova (čl. 174a do 174z).

Članom 174a predviđen je poseban osnov za upis lica koje nije upisano u matičnu knjigu rođenih u matičnu knjigu rođenih, koji će se izvršiti na osnovu pravnosnažnog sudskog rešenja o činjenici rođenja tih lica. Stavom 2. istog člana propisuje se rok u kome se može pokrenuti ovaj postupak.

Članom 174b određuje se krug lica koja mogu da pokrenu postupak i određuje da se ovaj postupak sprovodi u slučaju da se na drugi način ne može dokazati ime i prezime, dan, mesec, godina i čas rođenja, kao i mesto i opština rođenja lica koje nije upisano u matičnu knjigu rođenih.

Članom 174v određuje se sadržina predloga kojim se pokreće postupak za sastavljanje isprave o činjenici rođenja.

Članom 174g propisano je da se isprava o činjenici rođenja sastavlja na osnovu izjave lica koje nije upisano u matičnu knjigu rođenih, iskaza dva punoletna svedoka čiji je identitet utvrđen javnim ispravama, kao i na osnovu drugih izvedenih dokaza u postupku.

Članom 174d utvrđuju se pravila na osnovu kojih se u ispravi o činjenici rođenja upisuje dan, čas i godina rođenja, odnosno mesto rođenja, kada se ovi podaci ne mogu na drugi način utvrditi.

Članom 174đ propisano je da se isprava o činjenici rođenja donosi u obliku rešenja, i to u roku od 30 dana od dana podnošenja predloga i određuje se sadržina

isprave. Takođe, utvrđen je rok za podnošenje žalbe, kao i rok za odlučivanje po žalbi.

U članu 174e propisano je da je organ nadležan za vođenje matičnih knjiga dužan da upiše lice u matičnu knjigu rođenih na osnovu pravnosnažnog rešenja suda, koje predstavlja ispravu o činjenici rođenja. Na ovaj način se postiže efikasnost prava građana koji nisu upisani u matičnu knjigu rođenih, jer je nadležni organ dužan da taj upis izvrši u roku od tri dana od dana dostavljanja pravnosnažnog sudskog rešenja kojim su utvrđene činjenice vezane za rođenje.

U čl. 174ž i 174z propisano je oslobađanje od plaćanja troškova postupka za podnosiocima predloga za sastavljanje isprave o činjenici rođenja, kao i shodna primena drugih odredaba Zakona o vanparničnom postupku, koje uređuju sastavljanje i potvrđivanje sadržine isprave.

Članom 2. Zakona određuje se stupanje zakona na snagu.

IV. FINANSIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA PRIMENU ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti dodatna finansijska sredstva u budžetu Republike Srbije.

V. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Predlaže se da se Zakon donese po hitnom postupku, budući da bi njegovo nedonošenje po hitnom postupku moglo da prouzrokuje štetne posledice po ostvarivanje osnovnih ljudskih sloboda i prava građana, kao i radi ispunjenja međunarodnih obaveza.

ANALIZA EFEKATA ZAKONA

Analiza efekata Zakona o dopunama Zakona o vanparničnom postupku nije potrebna, s obzirom da njegova primena neće izazvati dodatne troškove građanima i privredi, da se ne odnosi na stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu, kao i da nije potrebno preduzeti dodatne mere za njegovu primenu.